

9 B:3

Fråga om tidpunkten för avgiftsskyldighetens inträde.

R.S. och L.S. äger gemensamt en fastighet i Uppsala kommun. De förvärvade fastigheten den 17 maj 1996 och erhöll lagfart den 28 maj samma år. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning. Den allmänna va-anläggningen färdigställdes under år 1989 och då gjordes också en servisavsättning för fastigheten. Fastigheten omfattas av en byggnadsplan från 1988. På fastigheten finns en villa, uppförd under år 1996-97. Fastigheten är fysiskt ansluten till ren- och spillvatten sedan år 1996, men någon formell underrättelse om förbindelsepunkten har inte skickats till fastighetsägarna. Nybyggnadskarta skickades ut till fastighetsägarna år 1996. Fastighetsägarna har erhållit en räkning på 101 945 kr med förfallodag den 30 maj 1997 utställd på R.S. Av fakturabeloppet har 39 700 kr betalats den 2 juli 1997.

R.S. och L.S. yrkade att Va-nämnden skulle fastställa att avgiftsskyldigheten för ren- och spillvattenanslutning inte uppgår till högre belopp än 50 000 kr.

Kommunen bestred yrkandet och yrkade i sin tur att Va-nämnden skulle förplikta R.S. och L.S. att solidariskt till kommunen betala 62 245 kr jämte ränta.

R.S. och L.S. bestred kommunens yrkande men vitsordade ränteberäkningen i och för sig.

R.S. och L.S. anförde: Va-nätet i området byggdes ut 1989, varvid även en avsättning för fastighetens servisledning utfördes. Trots det har kommunen fortfarande inte underrättat dem om förbindelsepunktens läge. Av nybyggnadskartan framgår inte förbindelsepunktens läge. Det föreligger därför inte någon grund för att debitera dem anläggningsavgift. Kommunens egen personal kopplade in va-anslutningen i oktober/november 1996. Detta gjordes sedan en av dem anlitaad entreprenör utfört arbetena på tomtmarken och kontaktat kommunen om va-beställningen. Ifrågavarande faktura var inte heller utställd på båda fastighetsägarna trots att ägarförhållandena måste varit kända sedan den 28 maj 1996 då de erhöll lagfart. De anser att kommunen inte inom skälig tid meddelat förbindelsepunktens läge som uppenbarligen funnits i fastighetsgränsen. Kommunen har därigenom kunnat välja när avgiften skulle påföras fastighetsägaren, vilket får betraktas som ett oskäligt förfarande när avgiften under några få år ökat från cirka 30 000 kr till cirka 100 000 kr. Kommunen har kompenserat sig för det som den tidigare tagit för lite betalt för. Va-anläggningen byggdes ut under 1989 och anläggningsavgiften för en motsvarande fastighet uppgick då till cirka 30 000 kr. En skälig ränta på anläggningsavgiften från 1989 till

dess fastigheten ansluts kan uppskattningsvis beräknas till 20 000 kr. Anläggningsavgiften kan därefter beräknas till 50 000 kr.

Kommunen anförde: Anläggningsavgift skall beräknas enligt den taxa som gäller när avgiftsskyldigheten inträder, vilket för ifrågavarande fastighet skedde år 1996. När va-anläggningen färdigställdes år 1989 var kommunens praxis att inte kräva anläggningsavgifter av obebyggda fastigheter. Endast de fastigheter som rent faktiskt skulle anslutas till den allmänna va-anläggningen erhöll i samband med va-anläggningens utbyggnad formell underrättelse om förbindelsepunktens läge. Fastigheten tillhörde inte den gruppen och erhöll således inte någon sådan underrättelse. Nybyggnadskarta för fastigheten beställdes under våren 1996 varvid en sådan upprättades den 19 april 1996. Sedan gatukontoret fört in uppgifter om förbindelsepunktens läge översändes nybyggnadskartan till fastighetsägarna den 27 juni 1996. Kommunens rutiner vid nybyggnation är att sedan nybyggnadskarta sänts ut och bygglov beviljats, debitering av va-avgift inte sker förrän fastighetsägare inkommer med servisanmälan till va-verket. Då servisanmälan inkommit upprättar va-verket ett brev med underrättelse om förbindelsepunktens läge. Beträffande den aktuella fastigheten har någon servisanmälan eller begäran om anslutning till den allmänna va-anläggningen inte inkommit till va-verket. Va-huvudmannen har därför inte haft kännedom om att fastigheten faktiskt anslutits till den allmänna va-anläggningen. Förbindelsepunkt för fastigheten är upprättad. Enligt kommunens mening får R.S. och L.S. va-rättsligt anses under rättade om dess läge genom översändande av nybyggnadskarta den 27 juni 1996. Avgiftsskyldighet till den allmänna va-anläggningen har därmed inträtt såvitt avser ändamålen renvatten och spillvatten. I varje fall får avgiftsskyldighet anses ha inträtt vid fastighetens va-installations faktiska hopkoppling med den allmänna anläggningen, vilket skedde år 1996. Avgiften är beräknad enligt den va-taxa som gällde vid avgiftsskyldighetens inträde, dvs. 1996 års va-taxa, §§ 5.1 och 8.1. Kommunen gör gällande att anläggningsavgiften för fastigheten skall beräknas enligt 1996 års taxa då avgiftsskyldighet för fastigheten enligt kommunens mening inträdde. Det saknas rättsligt stöd för att som fastighetsägarna gör gällande få avgiften bestämd enligt tidigare taxa.

Kommunen anförde vidare: När den allmänna anläggningen i området byggdes ut år 1989 var fastigheten obebyggd och kommunens dåvarande taxa innehöll ingen taxerregel om avgiftsskyldighet för obebyggda fastigheter. Vid den tidpunkten saknades rättsliga möjligheter att påföra fastigheten anläggningsavgift. Även om förbindelsepunkt skulle ha anvisats det året, vilket kommunen bestrider, kan avgiftsskyldighet inte ha inträtt. Enligt 13 § va-lagen skall underrättelse om förbindelsepunktens läge lämnas fastighetsägare inom sådan tid som är skälig med hänsyn till dennes intresse att kunna planera för fastighetens utnyttjande. Kommunens uppfattning är att denna bestämmelse i första hand syftar till att bereda fastighetsägare som begär det tillfälle att bruka anläggningen. Någon sådan begäran har inte inkommit från ägarna till fastigheten. Om underrättelseskyldighet skulle anses föreligga även beträffande fastigheter där fastighetsägaren inte begärt att få förbindelsepunkt

anvisad, menar kommunen att sådan skyldighet endast torde avse bebyggda fastigheter.

Va-nämnden yttrade:

Enligt 9 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) är ägare av fastighet inom en sådan anläggnings verksamhetsområde skyldig att betala avgifter till anläggningens huvudman, om fastigheten behöver anordningar för vattenförsörjning och avlopp och behovet inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt än genom den allmänna anläggningen. Avgiftsskyldigheten inträder när huvudmannen har upprättat förbindelsepunkt för fastighetens anslutning och underrett fastighetsägaren om detta.

Anläggningsavgift erläggs enligt den taxa som gäller när avgiftsskyldigheten inträder.

Vad gäller frågan om tidpunkten för avgiftsskyldighetens inträde och tillämplig taxa i detta fall är det visserligen ostridigt att en avsättning utfördes för fastigheten redan år 1989 när va-nätet byggdes ut i området. Denna omständighet och att en fastighetsägare måhända redan då kände till vad han ansåg vara en förbindelsepunkt för anslutning av fastigheten innebär inte att en sådan underrättelse om punktens läge som anges i va-lagen och som grundar avgiftsskyldighet meddelats. Den i lagen avsedda underrättelsen om förbindelsepunkt utgör en rättshandling från huvudmannens sida och det är huvudmannen för den allmänna anläggningen som avgör när underrättelse skall ske och som sålunda bestämmer när den i lagstiftningen föreskrivna avgiftsskyldigheten skall göras gällande. Inom verksamhetsområdet anses huvudman vara skyldig att så snart som rimligen kan ske bereda fastighetsägare – som begär det – möjlighet att bruka anläggningen. I detta ligger också att lämna uppgift om läget av upprättad förbindelsepunkt så att fastighetsägaren kan planera bebyggelse, ledningsdragning m.m. på fastigheten. I 13 § va-lagen anges att sådan underrättelse skall lämnas inom tid som är skälig.

I detta fall har någon bebyggelse inte funnits på tomten förrän efter R.S.:s och L.S.:s förvärv år 1996 och någon begäran om anslutning och möjlighet att bruka den allmänna va-anläggningen har dessförinnan inte framställts. Kommunen har därmed inte haft någon skyldighet att underrätta tidigare fastighetsägare om förbindelsepunkt eller debitera anläggningsavgift och så har heller inte skett före år 1996. Det syns vidare ostridigt att någon sådan servisanmälan som normalt inges till va-verket inte getts in i detta fall och att sådant brev med exakta uppgifter om förbindelsepunktens läge som vanligen tillställs fastighetsägare därför inte utsändes till R.S. och L.S. De har dock ostridigt erhållit nybyggnadskarta på vilken finns markerat var befintliga serviser är belägna och faktiskt låtit ansluta fastigheten till den allmänna anläggningen på hösten 1996 i samband med att den bebyggdes. På nybyggnadskartan anges att anläggningsavgift kommer att debiteras enligt 1996 års va-taxa. Annat har inte framkommit än att de kunnat planera byggnation och ledningsdragning på sin fastighet och utan onödig tidsutdräkt få densamma ansluten till den allmänna va-an-

läggningen när de så begärde. Enligt vad R.S. och L.S. själva uppgett skall en av dem anlita en entreprenör som utfört grävning och ledningsdragning på tomten ha kontaktat kommunen som låtit sin personal utföra själva anslutningen till det allmänna va-nätet. Men oavsett vem som direkt utförde anslutningsarbetet måste uppgift om var anslutningen skulle ske varit känd för entreprenören när han drog fram ledningarna till de enligt nybyggnadskartan befintliga allmänna ren- och spillvattensserviserna. Någon särskild form för underrättelse om förbindelsepunktens läge föreskrivs inte. Sådan underrättelse är normalt en förutsättning för att kommunen tvångsvis skall kunna påföra anläggningsavgift och förutsätter inte faktisk anslutning. Ansluts å andra sidan en fastighet trots att någon underrättelse inte erhållits av huvudmannen kan avgiftsskyldighet ändå göras gällande redan från tiden för den faktiska anslutningen. Vid denna tidpunkt får därför, som kommunen hävdar, lagens krav för avgiftsskyldighetens inträde anses uppfylla. Även om avgiftsskyldigheten sålunda inte förutsätter det skall för sådan fastighet ändå meddelas var förbindelsepunkten rättsligt sett är belägen.

Vid dessa förhållanden skall avgift betalas enligt 1996 års va-taxa.

Va-nämnden ogillade sökandenas talan och förpliktade R.S. och L.S. att solidariskt betala 62 245 kr jämte ränta till kommunen.

Beslut: 2000-02-07, BVa 3

Mål nr: Va 121/97

R.S. och L.S. överklagade beslutet och yrkade bifall till sin talan vid Va-nämnden.

Kommunen bestred ändring.

Miljööverdomstolen fastställde Va-nämndens beslut.

Dom: 2000-08-29, DM 37

Mål nr: M 1985-00